

Uitsluitend per e-mail: cie.am@tweedekamer.nl
t.a.v. de vaste Kamercommissie voor Asiel en Migratie

Den Haag, 20 maart 2025
dossiernummer: 205962
uw kenmerk: n.v.t.
telefoonnummer: +31 (0) 6 21 55 66 58
e-mail: e.trinthamer@advocatenorde.nl

Betreft: position paper NOvA ten behoeve van het rondetafelgesprek asielwetgeving

Geacht lid van de vaste Kamercommissie voor Asiel en Migratie,

Hartelijk dank voor de uitnodiging voor deelname aan het rondetafelgesprek over de asielwetgeving. In ronde twee licht de Nederlandse orde van advocaten (hierna: 'NOvA') graag haar reactie toe op de asielnoodmaatregelenwet en het wetsvoorstel tweestatusstelsel.

De NOvA heeft ernstige kritiek op de totstandkoming van het wetsvoorstel tweestatusstelsel en de asielnoodmaatregelenwet. Er is grote zorg over de zeer korte consultatietermijn en het vertrouwelijke karakter van de consultaties, waarbij belangrijke partners in de asielketen nauwelijks betrokken zijn geweest. Deze werkwijze past niet in een democratische rechtsstaat en ondermijnt de kwaliteit van de wetgeving en de afspraken in het regeerprogramma over een zorgvuldig wetgevingsproces. De gehanteerde werkwijze mag niet genormaliseerd worden.

De NOvA sluit zich aan bij de uitspraken van de Nationale Ombudsman over de verergering van de problemen en de vergelijking met de toeslagenaffaire en de situatie in Groningen.¹ Essentiële uitvoeringstoetsen op doelmatigheid, praktische haalbaarheid en bekostiging ontbreken en de NOvA dringt er dan ook op aan dat alle relevante partijen met een redelijke termijn worden geconsulteerd en dat gedegen toetsen alsnog plaatsvinden.

Advies NOvA over wetsvoorstel tweestatusstelsel²

De NOvA voorziet dat dit wetsvoorstel niet zal leiden tot de gewenste effecten, zoals minder asielzoekers of nareizigers, maar juist zal zorgen voor meer problemen, zoals een hogere werkdruk bij de Immigratie- en Naturalisatiedienst (IND) en de rechtbanken, langere procedures en hogere kosten. In Duitsland heeft het invoeren van het tweestatusstelsel niet geleid tot beperking instroom en wel tot aanzienlijke toename procedures.³ Ook zijn er ernstige zorgen over de gevolgen voor de mensenrechten, met name het recht op gezinsleven en het belang van kinderen.

¹ <https://eenvandaag.avrotros.nl/item/ombudsman-vergelijkt-asielwetten-met-toeslagenaffaire-de-problemen-wc-maar-erger/>

² Voor het volledige advies van de NOvA verwijzen we [naar onze website](#).

³ <https://nos.nl/collectie/13941/artikel/2481851-wat-vvd-wil-geldt-al-in-duitsland-maar-daar-wil-coalitie-er-juist-v->

Bezoekadres

Prinses Beatrixlaan 5
2595 AK Den Haag
Tel. 070 - 335 35 35

Postadres

Postbus 30851
2500 GW Den Haag

Het advies luidt om het wetsvoorstel niet in te voeren gezien het beperkte effect en de grote negatieve gevolgen.

Belangrijkste inhoudelijke kernpunten

1. Verwachte negatieve gevolgen van het tweestatusstelsel:

- Een zwaardere belasting voor de IND door een omvangrijkere motivatieplicht. De afwijzing per asielstatus zal nu meer argumentatie vragen.
- Een zwaardere belasting voor de IND door meer bezwaarprocedures bij afwijzing van nareis.
- Meer procedures bij rechtbanken en Raad van State, omdat vreemdelingen een belang hebben bij het verkrijgen van een gunstiger status en vanwege beperkingen in nareis.
- Het reeds overbelaste asielsysteem zal nog meer overbelast raken, met nog langere procedures, meer dwangsommen en hogere kosten in de asielketen als gevolg.

2. Ontbreken overgangsrecht: het ontbreken van overgangsrecht leidt tot willekeur in de toepassing van de wet en daarmee ook tot extra en complexere procedures.

3. Mensenrechtelijke bezwaren: beperking van nareis en langdurige scheiding van gezinsleden kan leiden tot:

- discriminatie (artikel 14 EVRM), wegens het ontbreken van een rechtvaardiging voor het onderscheid tussen verschillende groepen bij het wel of niet verlenen van een mogelijkheid tot gezinshereniging;
- schending van het recht op gezinsleven (artikel 8 EVRM), en
- onvoldoende waarborging van de belangen van kwetsbare mensen, waaronder kinderen. Ook zij zullen immers twee jaar moeten wachten.
-

4. Gemis aan afwijkingsmogelijkheid in schrijnende gevallen: de wet mist een mogelijkheid om in schrijnende gevallen af te wijken van de beperking van gezinshereniging.

5. Behoud het éénstatusstelsel: bij de invoering van de Vreemdelingenwet 2000 is bewust voor een éénstatusstelsel gekozen om uitvoering en rechtspraak te ontlasten. Er zijn geen omstandigheden die dit risico nu anders maken.

Advies NOvA over de asielnoodmaatregelenwet⁴

De NOvA constateert dat de noodzaak voor de maatregelen niet overtuigend is onderbouwd en deze niet zullen leiden tot de beoogde doelen. Het advies is om ook dit wetsvoorstel niet in te voeren. Net als bij het tweestatusstelsel is het de verwachting dat het leidt tot meer en complexere procedures, een hogere werkdruk voor de IND en de rechtspraak, langere doorlooptijden en hogere maatschappelijke kosten.

De maatregelen leiden zeer waarschijnlijk niet tot een lagere instroom, maar wel tot een lagere uitstroom, en zijn daarmee contraproductief.

Daarnaast uit de NOvA ernstige zorgen over de gevolgen voor de rechtspositie van asielzoekers bij de beperkingen in de geldigheidsduur van verblijfsvergunningen, de afschaffing van de verblijfsvergunning voor onbepaalde tijd en de afschaffing van de voornemenprocedure in de asielprocedure.

⁴ Voor het volledige advies van de NOvA verwijzen we [naar onze website](#).

Belangrijkste inhoudelijke kernpunten:

1. Zwaardere belasting en (meer) complexere procedures: door o.a. de beperking van de geldigheidsduur van verblijfsvergunningen, de afschaffing van de verblijfsvergunning onbepaalde tijd en de invoering van een verwijtbaarheidstoets bij herhaalde asielaanvragen, ziet de NOvA extra druk ontstaan bij met name de IND. Het afschaffen van de voornemenprocedure zal leiden tot een grotere druk bij de rechtspraak.

2. Verminderde rechtsbescherming:

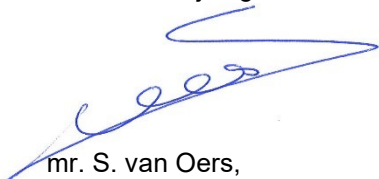
- Rechtsbijstand is van essentieel belang voor een eerlijk proces in asielprocedures. Het garandeert de bescherming van kwetsbare personen, de kwaliteit van besluitvorming, het voorkomen van onnodige kosten en het waarborgen van fundamentele rechten. De NOvA voorziet dat de voorgenomen delegatie van wetgeving, naar een bevoegdheid van de minister ten aanzien van belangrijke rechten als rechtsbijstand en inreisverboden, leidt tot rechtsonzekerheid en verminderde rechtsbescherming.
- Hoe invulling wordt gegeven aan de rechtsbescherming is onbekend. Ook de voorgestelde wijzigingen in het kader van het migratiepact geven hierin geen inzicht.
-

3. Belemmering van integratie en mogelijkheid tot permanent verblijf: de beperking van de geldigheidsduur van de verblijfsvergunning tot maximaal drie jaar en de afschaffing van de verblijfsvergunning onbepaalde tijd belemmeren de integratie. Een grotere groep komt mogelijk niet in aanmerking voor permanent verblijfsrecht, wat met name de rechten van kinderen kan raken.

4. Ernstige rechtsstatelijke bezwaren: het wetsvoorstel staat op gespannen voet met fundamentele beginselen van de rechtsstaat, waaronder toegang tot het recht, een eerlijk proces en zorgvuldige belangenafweging. De ruime delegatie van wetgeving aan de minister voor ingrijpende zaken leidt tot strijd met het legaliteitsbeginsel⁵ en sluit het parlement buiten. Verder leidt het ontbreken van overgangsrecht wat tot willekeur.

5. Inconsistentie met het Asiel- en Migratiepact: het is onverstandig dat deze ingrijpende maatregelen worden genomen terwijl het Asiel- en Migratiepact een jaar later van toepassing wordt. Dit brengt de rechtszekerheid in gevaar en kan leiden tot juridisch complexe situaties waarbij de regels mogelijk snel weer moeten worden aangepast.

Met vriendelijke groet,

mr. S. van Oers,
algemeen deken

⁵ Dit betekent onder andere dat alles wat de overheid doet, gebaseerd moet zijn op de wet.